

Cultuurprijs Podiumkunsten

De winnaar van de Rabobank Cultuurprijs in de categorie podiumkunsten wordt komende zondag 30 oktober bekendgemaakt. Genomineerd zijn cabaretière Kirsten van Teijn,

zangeres en theatermaakster Maya Link en de band Skotwal. Op deze pagina's interviews met de genomineerden.

Eind augustus ontving Pé Okx al de cultuurprijs in de categorie beeldende kunst, dichter Pieter Boskma won in september de prijs in de categorie Letteren. De drie winnaars dingen mee naar de Rabobank Cultuurprijs, de hoofdprijs die zondag 20 november wordt uitgereikt.

De prijsuitreiking komende zondag in het Heerhugowaardse theater Cool kan gratis worden bijgewoond. De Alkmaarse burgemeester Piet Bruinooge (juryvoorzitter) reikt de prijs uit. Wel vooraf kaarten bestellen: stuur een mailtje naar podium@rabobankcultuurprijs.nl. Het begint om 20 uur.

Teksten: Mark Minnema

'Cabaret is voor mij een gesprek'

Kirsten van Teijn mist in het huidige cabaret iemand als Adèle Bloemendaal, een echte diva. Ze zegt: „Het moet allemaal maar simpel, à la stand-up comedy in een simpel T-shirtje en zonder decor. Maar ik wil wél een decor en een mooie jurk, een goed verhaal vertellen en daarna een mooi lied zingen. Dat kan ik, maar het wordt bijna niet meer geaccepteerd. Het gaat vooral om afzeken.” Toch gaat de cabaretière haar eigenwijze weg, en niet zonder succes. Ze is bezig met de try-outs van haar tweede programma, 'Zalf'. Dat is de opvolger van 'Heilloos' - inderdaad, ze komt uit Heiloo, en ook de bezoekers van 'Zalf' zullen dat weten. De Noord-Hollandse neiging om luidruchtig te communiceren bijvoorbeeld buit ze op hilarische wijze uit.

Kirsten van Teijn Heiloo

Kirsten van Teijn in theater PePijn in Den Haag. „Ik wil wél een decor en een mooie jurk, een goed verhaal vertellen en daarna een mooi lied zingen. Dat wordt bijna niet meer geaccepteerd. Het gaat vooral om afzeken.” FOTO FRANS DE BEST

Inmiddels woont ze in Den Bosch, waar ze studeerde aan de Konings-theateracademie. Een moeilijke tijd, vertelt ze. „Ik was het Heiloo-meisje: een beetje lomp, ik praatte met een dikke Noord-Hollandse L die de logopediste me af probeerde te leren. Maar hallo, ook als Kirsten van Teijn uit Heiloo met een dikke L kan ik nog slimme en inspirerende dingen zeggen. Dat was mijn gevecht. Herman Finkers neem je toch ook zijn accent niet af? Ik wilde geen ge-maakt poppetje zijn, ik hou van echte theatermakers.”

Verbazing

Juist die tegenwerking bracht haar ver, ziet ze nu. „Ik moest zo veel harder werken dan anderen. Om te zien of het werkte, ben ik mijn eigen materiaal al vrij snel buiten

school gaan spelen, wat niet mocht. Tot mijn verbazing won ik het Griffioen Cabaretfestival. Toen ik later het Groninger Studenten Cabaret festival won, vroeg een impresariaat me een voorstelling te maken en begon het te lopen.” Op het podium is ze een flamboyante persoonlijkheid met mimiek en lichaamsexpressie als machtige wapens. „Zonder een woord kun je met je gezicht vertellen wat je bedoelt. Cabaret is voor mij een gesprek, ik wil praten met de mensen. En ik hak niet meteen je kop eraf als je iets terugzegt, ik wil mijn publiek juist leren kennen. Het wordt leuk als mensen de vrijheid voelen spontaan iets te roepen.” 'Zalf' gaat over de dingen waar Kirsten letterlijk en figuurlijk leuk van krijgt. Het leidt tot een acht-

baan van verhalen die uitmonden in een pleidooi voor zachtheid – zalf dus. „Ik plaats mezelf in situaties die wat met mij doen, zodat ik er iets over kan zeggen. Ik pak geen wereldproblemen aan. Persoonlijk geëngageerd zijn vind ik veel interessanter dan een politieke mening verkondigen.” Het was Theo Dronkert die op het idee kwam: „In countrymuziek hoorde ik een plattelandsgevoel dat past bij het West-Fries. Ik had een vermoeden dat het kon lukken.” Zijn broer Wigert twijfelde. „Ik zag het cabaret van West-Fries Plat voor me en dacht: dat is plát. Maar de eerste paar liedjes lukten aardig.” Theo de Jong, gepokt en gemazeld in de band The Shavers, zag de potentie: „Er was een duidelijke richting. Maar we hebben de verkeerde verwachtingen wel moeten bevesten. Dat countrymuziek niet hetzelfde is als linedancing. En dat

Maya Link Alkmaar

Maya Link. „Ik zag het als mijn taak om in Alkmaar iets los te peuteren. De stemming is er toch een van: blij tussen de lijntjes, daar is het veilig. Publiek staat op zes meter van het podium, handen in de zakken.” ELLA TILGENKAMP FOTOGRAFIE

'Prikken in de West-Friese ziel'

Skotwal Langedijk

Het is een gouden greep gebleken: Amerikaanse (country)liedjes vertalen in het West-Fries. De Langedijker band Skotwal peutert iets los in de West-Friese ziel – en ook daarbuiten.

Het was Theo Dronkert die op het idee kwam: „In countrymuziek hoorde ik een plattelandsgevoel dat past bij het West-Fries. Ik had een vermoeden dat het kon lukken.” Zijn broer Wigert twijfelde. „Ik zag het cabaret van West-Fries Plat voor me en dacht: dat is plát. Maar de eerste paar liedjes lukten aardig.”

Theo de Jong, gepokt en gemazeld in de band The Shavers, zag de potentie: „Er was een duidelijke richting. Maar we hebben de verkeerde verwachtingen wel moeten bevesten. Dat countrymuziek niet hetzelfde is als linedancing. En dat

Skotwal. „Het moet ergens over gaan, vinden we, en er mag om gelachen worden.”

JJFOTO.NL / JAN JONG

we geen flauwe West-Friese stukjes doen.” Toch spelen ze daar ook mee. Neem Elvis Costello's nummer 'A good year for the roses'. Wigert vertaalde het naar 'Een goed jaar voor andijvie'. Hoewel het een intens droevig lied is, schiet je in de lach als die regel in het refrain passeert. Wigert: „Het moet ergens over gaan, vinden we, en er mag om gelachen worden.”

Verdriet

Evengoed is het een mooi West-Fries thema, meent Wigert. „De man in het lied kan niet met zijn gevoelens omgaan, kan geen woorden geven aan zijn verdriet. Wat doe je dan? Dan heb je het maar over de andijvie. Als het over gevoelens gaat, treedt een soort verlamming op. Dat lijkt vaak te gebeuren bij mannen in deze streek.

Ik heb sterk het idee dat we daar een taak in hebben. Als mensen echt goed luisteren komt er iets los: verrek dit ken ik.” Skotwal raakt aan een eigenschap die sluimert in de West-Friese aard, zegt Theo Dronkert. Hij noemt het de 'modus van het understatement'. „Die stand kun je altijd uit je rugzak halen om met een situatie om te gaan. Ik vind dat fijn.” Wigert: „Ik zie dat juist als een valkuil, dat stille, dat dingen niet ter sprake brengen. Daarom zingen we er ook over. Maar ik merk ook dat onze taal vastzit aan een bepaalde manier van denken en zijn, daar geef ik mijn broer gelijk in. Je gaat als vanzelf het understatement in.” West-Fries zingt lekker, zegt Theo Dronkert. „Het is een zangerig taaltje.” Wigert: „West-Friezen zijn

geneigd om woorden en klanken weg te laten. Ik moet weleens op zoek naar extra lettergrepen om een regel vol te krijgen. Een West-Fries heeft niet de neiging om bloemrijk te vertellen. Hij zegt niet 'Ik ging op de fiets door de nacht naar huis'. Hij zegt: 'Ik ging naar huis'. Wil iemand meer weten dan zegt ie: 'Op de fiets.' Broer Theo: „Misschien dénkt ie het wel, maar hij zegt het niet. Door de nacht naar huis? Ja vanzelf, dat snap je toch wel?”

Is het jullie missie het West-Fries te behouden?

Theo: „Ik houd van die taal. Maar je moet onder ogen zien dat het langzamerhand ophoudt.” Wigert: „De barricaden opgaan voor het behoud ervan heeft geen zin. Maar zolang het bestaat is het goed er iets mee te doen.”

'Zo gauw het routine wordt schud ik me los'

Maya Link zou je 'podiumdier' kunnen noemen. Ze is de expressieve zangeres van de opzweepende band Collectief Explosief. En ze maakt kindervoorstellingen met Samba Salad, het gezelschap van haar ouders Rita Iny en Herman Link. Zoals 'Het griezelskabinet', of 'Flamenkita', een flamencoprookje dat volgende maand in Muziekgebouw aan 't IJ wordt opgevoerd. Op scholen zet ze 'de boel op z'n kop' met lessen dansexpressie. Van die dingen dus. Maar wat is ze? „Ik heb besloten om niet te kiezen”, zegt ze. „Er is veel wat ik leuk vind, op het podium en erachter. Ik wil mezelf uiten, op de meest gekke manieren. Op het podium staan, mensen vermaken, is het allerleukst.” Tegelijkertijd haalt de realiteit haar in. Deze zomer beviel ze van

een zoon, Nino. Dat dwingt je keuzes te maken, merkt ze. „Aanklooiën kan niet meer.” Amsterdam is zo'n keuze. Een half jaar geleden verruilde ze Alkmaar voor Amsterdam-Noord, met dubbele gevoelens. „Met Alkmaar heb ik een haat-liefdeverhouding. Er wordt altijd gezegd dat er zo weinig te doen is. Maar in Alkmaar is ruimte, ik kon me er ontplooiën. Het was de tijd van kraakpand De Raad, van Atlantis en Parkhof. Ik heb een zwak voor zulke vrijplaatsen waar je de vrijheid voelt en kunt doen waar je hart voor klopt.” „In Amsterdam stikt het daarvan, maar ik zag het als mijn taak om in Alkmaar iets los te peuteren. De stemming is er toch een van: blij tussen de lijntjes, daar is het veilig. Publiek staat op zes meter van het podium, handen in de zakken.

Terwijl ik me pas lekker voel als er interactie is, het publiek lekker los gaat. Nee, Alkmaar heb ik nog steeds niet losgelaten, misschien uit nostalgie. Maar de dynamiek waarvan mijn vlammetje gaat branden is in Amsterdam makkelijker te vinden.”

Genen

Het podium zit haar in de genen. Vanaf haar geboorte reisde ze mee met de tournees van haar ouders. „Toen ik kon lopen, kreeg ik een eigen hoekje waar ik zat tot het einde van de voorstelling. Dan werd er gedanst op het podium en kwam ik op om het publiek mee te krijgen. Toen ik acht was, stond ik dansspasjes voor te doen.” „Voor school was ik te vrijgevochten, een opleiding heb ik niet gehad. Ik spring wel in het diepe,

dacht ik, en leer met vallen en opstaan. Ik wil het plezier behouden, ken genoeg mensen die na het conservatorium stopten met muziek. Het was misschien handig geweest om wat technieken te leren, dat wel. Er is altijd een soort onzekerheid: is het goed genoeg? Dat hoort bij me, ik heb het omarmd.”

Vrijheid

„Ik wil mensen kietelen. Het kind of het beest in ze losmaken, ze uitdagen dingen te durven die ze normaal niet zouden doen. Ik geloof: als je het pad van je angsten volgt, brengt je dat verder dan de veilige weg. Daar vind je je vrijheid. Die is belangrijk voor me, ja! Zo gauw iets routine wordt, schud ik me los.”

Genomineerden Podiumkunsten van Rabobank Cultuurprijs 2016